

Od Hornádu po Dunajec

PIENINY A SPIŠSKÁ MAGURA

Poloha

- ▶ pohorie **Pieniny** sa tiahne na severe Slovenska
- ▶ rieka **Dunajec**
- ▶ spolu tvoria hranice s Poľskom

Pohoria

- ▶ zo severu pohorie **Pieniny**
- ▶ z juhu **Spišská Magura**

Pieniny

Územie Pienin sa člení na tri časti:

1. **Czorsztynske Pieniny** - nachádzajú sa v z...
časti Pienin a tiahnu sa od Zelených skaliek
Szopka. Ich súčasťou je...
Niedzica. Na sloven...
2. **Centrálna časť Pienin** - nachádzajú sa v z...
stranách prielomu...
súčasťou známych...

je najvyšší vrchol Pienin

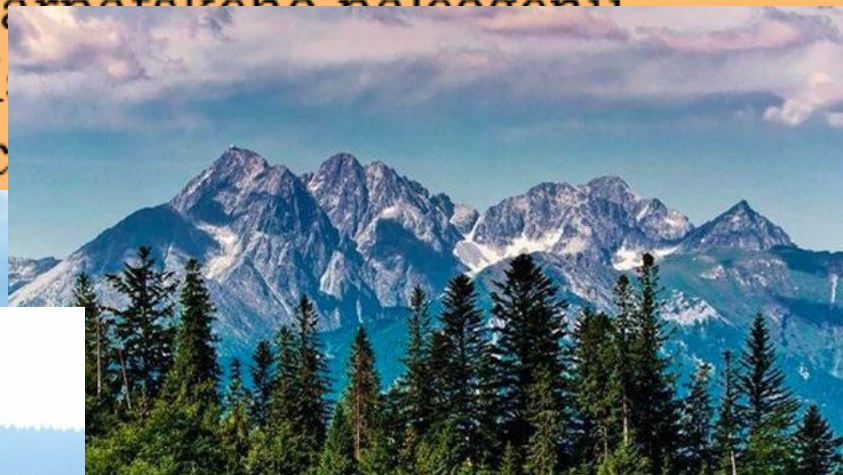

Dominantu Pienin tvorí ich najvyšší vrch **Tri Koruny** (982m n. m.). Návštevníci sa často pýtajú, ako vznikol ich názov, keďže masív netvorí len tri skaly, ani sa na koruny nepodobajú. Kedysi, počas tridsaťročnej vojny, sa pod týmto kopcom zišli traja vtedajší králi, aby rokovali o mieri. Mierovú zmluvu spečatili tak, že na úpäti kopca zakopali svoje koruny...

Spišská Magura

Horský masív Spišskej Magury je budovaný flyšovými horninami centrálnokarpatárskeho paleogénu.

Najvyššími kótami sú Repi
Veterný vrch (1 101 m) vo výc

Rieka

- ▶ oblasťou preteká rieka **Dunajec** (tečie na sever do Baltického mora)
- ▶ prítokmi sú **Rieka, Lipnický potok, Lesnický potok**
- ▶ v povodí Dunajca sa nachádzajú aj stojaté vody - jazerá

Dunajec slúžil od pradávna aj ako dopravná tepna. Už v 2. storočí pred našim letopočtom sa k Baltiku splavovali grécki a rímski kupci kvôli jantáru. Neskôr sa prepravovalo drevo, železo, antimón, liečivé koreňky, sušené slivky, syr, medovina a ďalšie.

Z tejto tradície sa preniesli na pltnícky ozdoby z Baltiku - za každý splav jed...
Po veľkých povodniach z r. 1813, kto...
ďalšiu prepravu začalo pltníctvo ako...
preprava upadať a v r. 1923 zaniklo

Prielom Dunajca

Oblast' je súčasťou regiónu

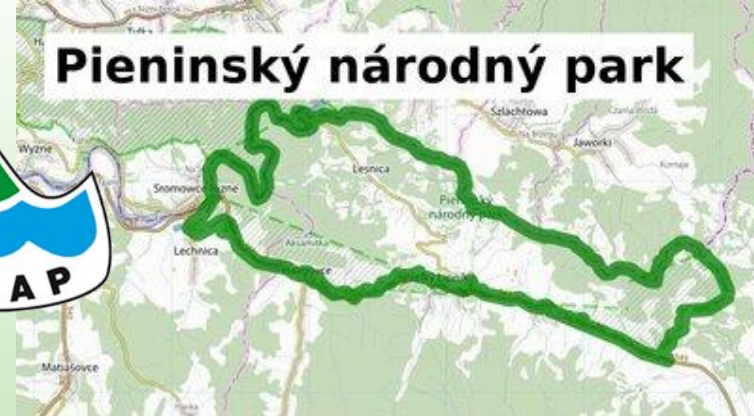

ZAMAGURIE

Irene Photography

Pieninský národný park PIENAP

- ▶ v severnej časti Slovenska pozdĺž štátnej hranice s Poľskou republikou
- ▶ najmladší národný park
- ▶ dominantné skalné veže **Troch korún** (982 m n.m.) a Sokolica, ktoré sa nachádzajú na poľskom území
- ▶ na našej strane zalesnený masív **Kláštornej hory** (657 m n .m.), Holica (824 m), Rabštín (845 m), Vysoké skalky (1050 m),...
- ▶ na jeho južnej strane vytvára päť vrcholových skalných veží, ktorých steny sú okolo 100 m vysoké, podobu koruny. Z najvyššej veže Okrúhlej (Okraglica, Okrúhlica) je uchvacujúci pohľad do strmín Prielomu Dunajca.

PIENAP

- - Územie národného parku
- - Územie ochranného pásma

Národné prírodné rezervácie

- 1 - Prielom Dunajca
- 2 - Prielom Lesnického potoka
- 3 - Haligovské skaly

Národná prírodná pamiatka

- 4 - Aksamitka

Chránený areál

- 5 - Pieninské lpy

Prírodné rezervácie

- 6 - Kamienska tisina
- 7 - Jezerské jazero
- 8 - Malé jazerá
- 9 - Veľké Osturnianske jazero

Prírodná pamiatka

- 10 - Jazero

AKSAMITKA

Najväčší a najvýznamnejší predstaviteľ jaskýň v štruktúre krasu bradlového pásma na Slovensku. Celková dĺžka jaskyne je 330 m. Počas archeologických výskumov v minulosti sa v jaskyni našlo viacero kamenných a kostných nástrojov datovaných do obdobia mladšieho paleolitu (staršia doba kamenná), ako aj črepy pochádzajúce z neolitu (mladšia doba kamenná) a stredoveku (14. - 15. storočie).

Vstup zakázaný!

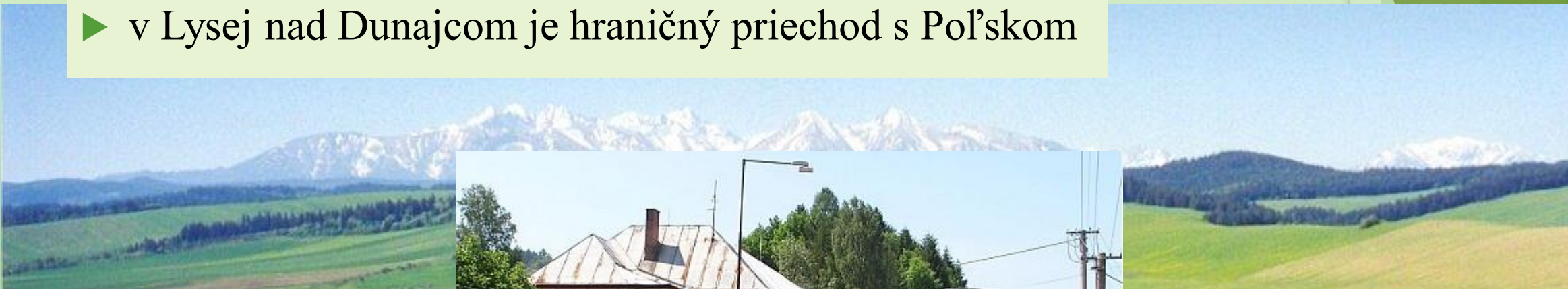
Správa slovenských jaskýň, Liptovský Mikuláš

Spišská Stará Ves

- ▶ centrom celého Zamaguria
- ▶ v Lysej nad Dunajcom je hraničný priechod s Poľskom

kostol Nanebovzatia Panny Márie

Červený Kláštor

Chello Photo
<https://www.cervenyclastor.sk/videoalbum/>

Červený Kláštor

KLÁŠ
rúd k
skamenení

ZAČIATOK SPLAVU

ONKA
IA
sky.

Kláštor v Červenom Kláštore

V kláštore pôsobil:

- ▶ páter Romuald Hadbavný, archivár a duchovní, autor prvého prekladu Písma svätého do západoslovenských jazykov
- ▶ chýrny ráhojič Cyprián - liečil odvarmi z bylin, umel naprávať zlomeniny a púšťať žilou, založil kláštornú školu a zostavil prvý slovenský štvorjazyčný opisom vyše 272 druhov rastlín.

Po stopách mních Cypriána

M
po
potulky sa však znepáčili cirkevným hochštamtom a tí mu jeho stroj
spálili ako "diablov vynález" na námestí v Spišskej Belej. V Červencoch
žil až do konca svojho života, do roku 1775.

<https://www.youtube.com/watch?v=fNuMNUICQOI>

Osturňa

<https://www.youtube.com/watch?v=qWLcaQNEiLQ>

Osturňa

- ▶ obec s charakteristickými goralskými usadlosťami
- ▶ najväčší živý skanzen na Slovensku
- ▶ najsevernejšia **rusínska** obec

Chodník korunami stromov

Bachledka

Trasa Vás prevedie druhovo pestrým lesom, kde na Vás čakajú rôzne prekvapenia a poučenia. Uvidíte tu množstvo informačných tabúl, z ktorých sa dozviete zaujímavé informácie o faune, flóre a živote miestnych lesov, ich ochrane i ničivej sile počasia.

<https://www.youtube.com/watch?v=4HXuI98L3EY>

ZAMAGURSKÉ FOLKLÓRNE SLÁVNOSTI

- ▶ usporadúvajú sa každoročne už od roku 1976 v mesiaci jún
- ▶ prispievajú k spolupráci s poľským regiónom
- ▶ vystupujú tu slovenské a zahraničné folklórne skupiny

V tejto oblasti žijú statoční **gorali**, ktorí rozprávajú zaujímavým nárečím.

Goraľu cy či ňe žal,
odchodžič od stron oicyzny

Goralu, vrat sa do haj.

<https://www.youtube.com/watch?v=Hfavmsc7y1A>

Splavovanie a rafting Dunajca

- ▶ Najväčšia atrakcia Pienin – splav na tradičných Goralských drevených pltiach a rafting v dĺžke 10 km po rieke Dunajec, pretekajúcou hlbokým kaňonom

dnes - turisticka

slovakia.travel

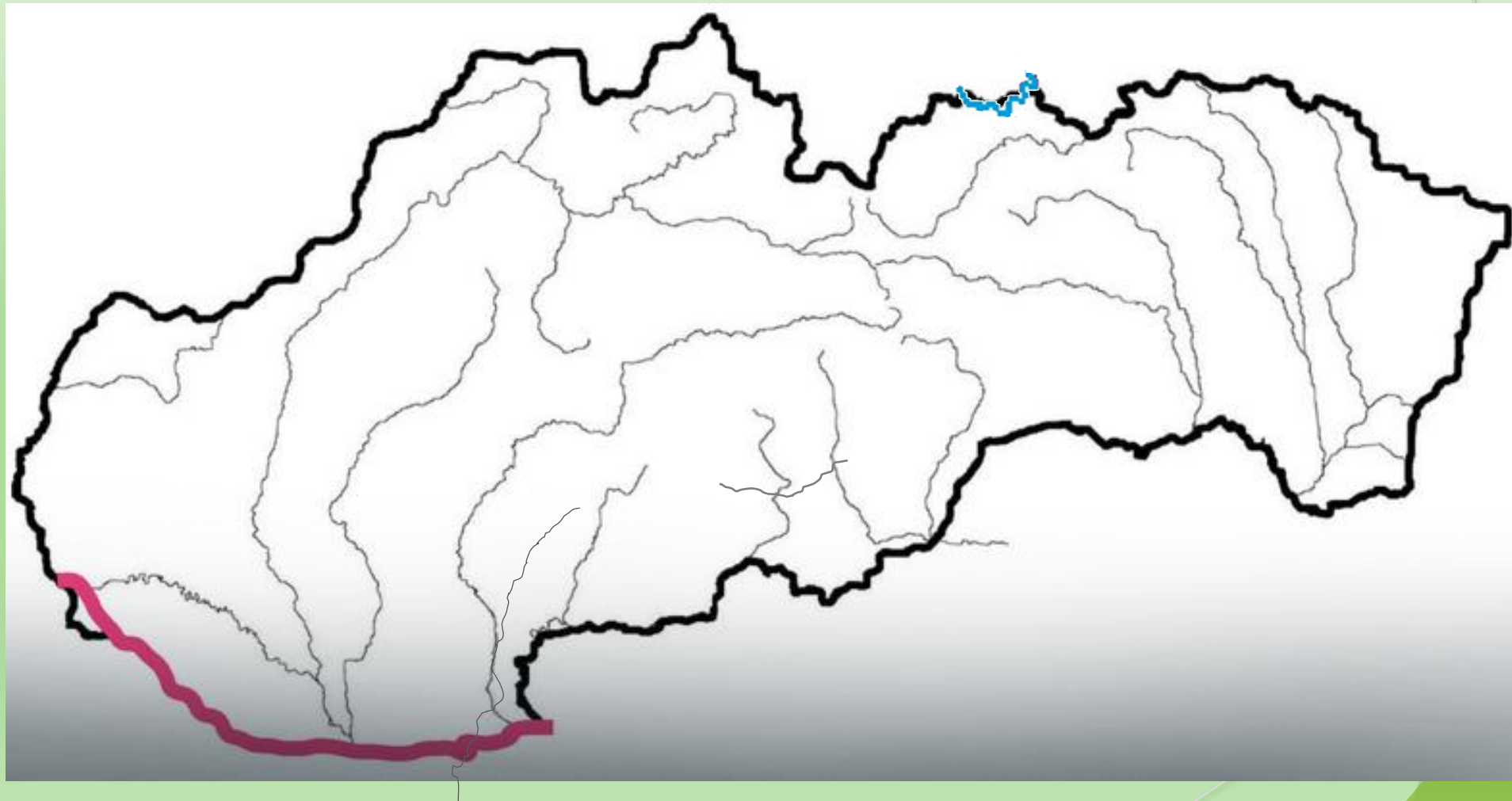
Zopakuj si

- ▶ V ktorej časti Slovenska sa nachádzajú Pieniny? Na severe
- ▶ Ako sa nazýva rieka pretekajúca Pieninami? Dunajec
- ▶ Aké atrakcie ponúka rieka Dunajec?
Splav na pltiach
rafting
- ▶ V ktorej obci sa nachádza živý skanzen? Osturňa
- ▶ Súčasťou ktorého regiónu sú Pieniny a Spišská Magura? zamagurie
- ▶ V ktorej obci žil mních Cyprián? Červený Kláštor

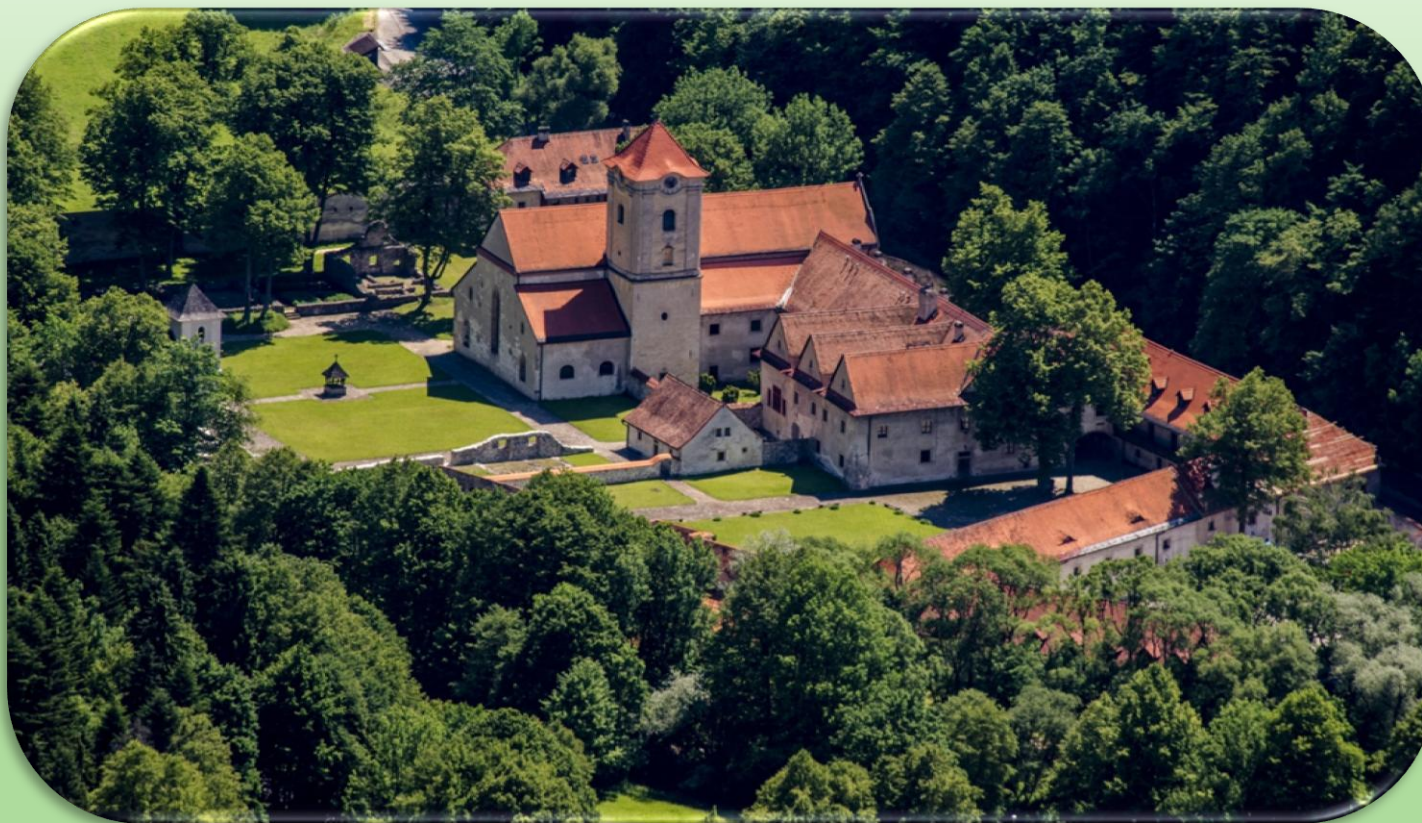
Označ na mape Pieniny

Označ na mape rieku Dunajec

Čo je na obrázku

Kláštor v Červenom Kláštore

Čo je na obrázku

Pohorie Pieniny

Čo je na obrázku

Osturňa

Zdroje

- ▶ Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov
- ▶ sk.wikipedia.org
- ▶ obrázky: google

Poznámky do zošita:

Pieniny a Spišská Magura

- poloha: sever Slovenská, súčasťou regiónu Zamagurie
- pohoria:
 - Pieniny
 - Spišská Magura
- v pohorí Pieniny je Pieninský národný park = PIENAP (je najmenším NP)
- rieka: **Dunajec** - štátna hranica s Poľskom, (vlieva sa do Baltského mora)
 - splavovanie plťami, rafting
- obce:
 - Spišská Stará Ves,
 - Červený Kláštor (kúpele, kláštor, začiatok splavovania Dunajca)
 - Osturňa (najväčší živý skanzen na Slovensku)
- zaujímavosti:
 - chodník korunami stromov v Bachledovej doline